SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:145

av Liza-Maria Norlin (KD)

Tidig upptäckt och uppföljning av risk för långvarig skolfrånvaro i grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett nationellt samordnat arbetssätt med ändamålsenligt digitalt stöd för att tidigt identifiera, dokumentera och följa upp varningssignaler för långvarig skolfrånvaro i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Varje barn har rätt till en fungerande skolgång. Skolan ger kunskaper, gemenskap och förutsättningar att forma sin framtid. När ett barn under lång tid inte kommer till skolan påverkas både barnets möjligheter och hela familjens vardag. Samhällets insatser behöver därför komma tidigt, innan frånvaron blivit omfattande och vägen tillbaka allt svårare.

Föräldranätverket Rätten till utbildning uppskattar, utifrån insamlade uppgifter från ett femtiotal kommuner, att omkring 24 000 grundskoleelever hade mer än 50 procents frånvaro under vårterminen 2026. Uppskattningen visar på ett omfattande problem och understryker behovet av ett mer systematiskt förebyggande arbete.[1]

Varningssignaler kan finnas långt innan ett barn får en omfattande frånvaro. Det kan handla om återkommande sena ankomster, frånvaro från vissa lektioner eller att eleven ofta lämnar skoldagen i förtid. En snabbt ökande frånvaro behöver kunna uppmärksammas även när den sammanlagda frånvaron ännu är relativt låg.

Det förebyggande arbetet behöver också fånga elevens egen upplevelse av skolsituationen. Ett barn kan fortfarande vara närvarande i klassrummet samtidigt som skoldagen blivit allt svårare att hantera. Återkommande oro, stark trötthet eller

[1] Rätten till utbildning, Skolfrånvaro 2026 – allt fler elever med omfattande frånvaro, https://www.rattentillutbildning.se/franvaro/.

svårigheter att delta i undervisningen behöver tas på allvar och följas upp i dialog med eleven och vårdnadshavarna. Skolan behöver undersöka vad som ligger bakom och vilka förändringar eller stödinsatser som kan behövas.

Lärare, elevhälsa och vårdnadshavare kan var för sig ha viktiga delar av bilden. När iakttagelser dokumenteras på olika sätt eller blir kvar hos enskilda personer riskerar mönster att förbli osynliga. Grundskolan behöver bättre förutsättningar att sammanföra relevanta signaler och följa förändringar över tid.

Regeringens satsning på skolsociala team är ett viktigt steg för att stärka samarbetet mellan skola och socialtjänst och öka elevernas närvaro. Ett mer systematiskt arbete med tidiga varningssignaler kan stärka förutsättningarna för sådana insatser.[2]

Regeringen bör därför se över förutsättningarna för ett nationellt samordnat arbetssätt med gemensamma definitioner, tydliga rutiner och ändamålsenligt digitalt stöd. Befintliga system bör så långt som möjligt kunna användas och samverka, så att relevant information blir tillgänglig för rätt personal och dubbel dokumentation undviks. Stödet ska underlätta personalens arbete och frigöra tid för eleverna.

Uppmärksammade varningssignaler behöver leda till en bedömning av elevens situation och behov. Eleven och vårdnadshavarna ska involveras tidigt. Vårdnadshavarnas kunskap om barnet behöver tas till vara, och familjen ska mötas av ett samordnat stöd. Det ska vara tydligt vem som ansvarar för nästa steg, vilka insatser som ska genomföras och när de ska följas upp. Även behov av förändringar i undervisningen och skolmiljön behöver uppmärksammas.

Relevant information om stödbehov och pågående insatser behöver kunna följa med vid övergångar mellan lärare, årskurser och skolor, inom ramen för gällande regler. Barnet ska inte riskera att förlora fungerande stöd när en kontaktperson byts ut. Uppföljningen behöver också visa om insatserna hjälper eleven att delta i undervisningen och behålla eller återfå sin närvaro.

Dokumentation och informationshantering ska ha ett tydligt syfte och värna barnets personliga integritet. Digitala verktyg ska stödja personalens professionella bedömningar och skapa bättre förutsättningar för samtal, trygga relationer och stöd anpassat till det enskilda barnet.

Målet är att varningssignaler ska leda till handling medan barnet fortfarande har en fungerande anknytning till skolan. Genom tidigare upptäckt, tydligt ansvar och uppföljning av stödet kan fler barn få hjälp att behålla sin skolgång och framtidstro.

Liza-Maria Norlin (KD)

[2] Regeringen, Regeringen satsar på skolsociala team för att minska långvarig frånvaro i skolan, 14 april 2023, https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/04/regeringen-satsar-pa-skolsociala-team-for-att-minska-langvarig-franvaro-i-skolan/.